

18. 2. 2016

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Ručení za dluhy ze smlouvy o spotřebitelském (hypotečním) úvěru

Ke svému prvnímu čtení v poslanecké sněmovně se přiblížil návrh nového zákona o spotřebitelském úvěru, kterým se implementuje „hypoteční“ směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/17/EU o smlouvách o spotřebitelském úvěru na nemovitosti určené k bydlení. V souvislosti s tím se stávají znovu aktuální otázky, které se doposud hypotečnímu trhu vyhýbaly a se kterými jsme se setkávali pouze na poli „neúčelových“ spotřebitelských úvěrů, jež evropským předpisům podléhají dlouhodobě. Jednou z nich je problematika zajištění úvěru prostřednictvím ručitele a s tím spojená míra jeho regulace a ochrana ručitele vystupujícího v postavení spotřebitele.

GLATZOVA & Co.

Obecně k institutu ručení

Ručení patří mezi standardní zajišťovací instrumenty. V ručitelském prohlášení se ručitel věřiteli zavazuje, že pro případ dlužníkova prodlení jeho dluh splní. Není pak vyloučeno, ba je naopak běžnou praxí, že ručitelský závazek vzniká na základě dvoustranné dohody mezi ručitelem a věřitelem.

Postavení ručitele ve stávajícím zákonu o spotřebitelském úvěru

Platný zákon č. [145/2010](#) Sb., o spotřebitelském úvěru vztah mezi věřitelem jako poskytovatelem úvěru a ručitelem nijak neupravuje. Ostatně nečiní tak ani evropské předpisy, které byly jeho předobrazem. Mohli bychom si proto klást otázku, zda je třeba na ručitele, je-li spotřebitelem, analogicky aplikovat zákonná ustanovení na ochranu dlužníka. Jednat se může například o ustanovení povinnující poskytovatele posoudit úvěruschopnost spotřebitele (ručitele), poskytnout mu předšmluvní informace nebo uvést v dohodě údaje o vyšší roční procentní sazby nákladů či celkové částce splatné spotřebitelem.

Tato otázka však již byla historicky zodpovězena v rozhodnutí Soudního dvora ze dne 23. března 2000, sp.zn. C-208/98, spor Berliner Kindl Brauerei AG proti Andreasi Siepert.[1] V tomto řízení byl Soudní dvůr dotázán, zda dohoda o ručení za dluhy z úvěrové smlouvy spadá do působnosti tehdy platné směrnice Rady 87/1022/EHS, o harmonizaci právních předpisů členských států o spotřebitelském úvěru, pokud dlužník i ručitel jednali mimo rámec své podnikatelské činnosti. Soudní dvůr odpověděl negativně a aplikaci regulace na ručitele vyloučil. V odůvodnění mimo jiné uvedl, že ačkoli uvedená směrnice na několika místech pamatuje na zajištění spotřebitelského úvěru, práva a povinnosti z nich plynoucí nijak neupravuje. Naopak, směrnice se omezuje na regulaci práv a povinností mezi poskytovatelem úvěru a dlužníkem (spotřebitelem) a reglementaci vztahů plynoucích z ručitelského závazku neobsahuje. Jedná se o záměrnou „mezeru“ v předpisu, a analogická aplikace proto není na místě.

Závěr Soudního dvora o neaplikovatelnosti evropské regulace spotřebitelského úvěru na ručitele se pak uplatňuje i v režimu platného zákona o spotřebitelském úvěru. Ten sice implementoval směrnici Evropského parlamentu a Rady 2008/48/ES, jež byla následovníkem směrnice, která byla předmětem zmíněného řízení před Soudním dvorem, ale důvody v rozhodnutí obsažené jsou aplikovatelné i na ni. Ostatně k závěru, že se na ručitele nevztáhne regulace spotřebitelského úvěru, tenduje jak tuzemská doktrína[2], tak zahraniční literatura[3] i judikatura.[4]

Postavení ručitele v hypoteční směrnici a návrhu zákona o spotřebitelském úvěru

Hypoteční směrnice, která prozatím jako poslední reguluje spotřebitelské úvěry na evropské úrovni, jakož i stávající znění návrhu zákona o spotřebitelském úvěru[5], vztah mezi ručitelem a poskytovatelem úvěru rovněž neupravuje. Evropský a následně tuzemský zákonodárce sice regulují vybrané vztahy vznikající při zajištění dluhu ze smlouvy o úvěru, avšak omezují se na práva a povinnosti plynoucí ze zástavní smlouvy. Lze tak dokonce říci, že důvody uvedené v rozhodnutí Soudního dvora z roku 2000, pak budou platit o to více. Vypuštění ručení z regulace reflektovalo ostatně i Ministerstvo financí v mezirezortním řízení. V něm bylo ministerstvo dotazováno, jak je třeba nahlížet na úvěr poskytovaný dvou spotřebitelům, z nichž jeden splňuje podmínky tzv. cizoměnového úvěru a druhý nikoli. Doporučení Ministerstva financí bylo relativně prosté: „ ... úvěr přidělit pouze jednomu ze spolužadatelů a z druhého učinit ručitele“.[6] I předkladatel návrhu tak zjevně vychází ze závěru, že na ručitele se právní regulace neuplatní, neboť hlavní závazek mezi dlužníkem a věřitelem pouze zajišťuje.

Nutno podotknout, že postupem navrženým ministerstvem odpadá pro poskytovatele nemálo povinností. Návrh zákona o spotřebitelském úvěru třeba na mnoha místech stanoví informační povinnost vůči spotřebiteli. Ten má například právo být informován o změně zápůjční úrokové sazby, před zesplatněním jistiny úvěru musí být vyzván k uhrazení dlužných částek, má právo na vyčíslení nákladů spojených s předčasným splacením a je-li úvěr cizoměnový, má právo na informace o výkyvu měnového kurzu. Pokud by na straně dlužníka vystupovaly dvě osoby, vzniká otázka, zda by neměl poskytovatel plnit tyto a mnohé další povinnosti vůči oběma dlužníkům, a pokud ano, zda za všech okolností. Je-li však dlužník pouze jeden a další osoba úvěr zajišťuje jako ručitel, je nepochybné, že uvedené povinnosti plní poskytovatel jen vůči dlužníku. Pouze ten je totiž stranou smlouvy a vůči němu musí poskytovatel plnit povinnosti plynoucí z regulace.

Závěr

Dle platné právní úpravy je takřka nesporné, že se regulace spotřebitelského úvěru neuplatní ve vztahu mezi věřitelem a ručitelem, který dluhy z úvěru zajišťuje. Věřitel tak například nemusí posuzovat úvěruschopnost ručitele nebo mu poskytovat obsáhlé předmluvní informace o nákladech spotřebitelského úvěru. Jelikož nová hypoteční směrnice, jakož i stávající znění návrhu nového zákona o spotřebitelském úvěru ručitelský závazek spotřebitele rovněž nijak neupravují, uplatní se tento závěr potvrzený rozhodnutím Soudního dvora i nadále.

Mgr. Jan Flidr,
advokátní koncipient

[Glatzová & Co., s.r.o.](#)

Betlémský palác
Husova 5
110 00 Praha 1

Tel.: +420 224 401 440
Fax: +420 224 248 701
e-mail: office@glatzova.com

-
- [1] Rozhodnutí je dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).
- [2] Srov. L. Vacek. Zákon o spotřebitelském úvěru. Komentář. Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2015. s. 28 či s. 119
- [3] Srov. J. Schürnbrand in F. Säcker a kol. Münchener Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch. Komentář. 3. Díl. §§ 433-610. 6. vydání Mnichov:Beck, 2012, komentář §491, m.č. 58.
- [4] Srov. například rozhodnutí německého Spolkového soudního dvora ze dne 5. prosince 2002, sp.zn. IX ZR 184/99.
- [5] Text návrhu zákona je dostupný na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).
- [6] Srov. odpověď č. 96 Ministerstva financí dostupnou na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Evropská unie mění pravidla plateb: více odpovědnosti, intenzivnější zpracování dat, více kontrol](#)
- [Sdílení elektřiny v obecních projektech, změny po 1.8.2026 a zapojení bateriových úložišť](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc květen 2026](#)
- [Když model počítá správně, ale závěr je zavádějící: limity AI při oceňování podniků](#)
- [Institut zajišťovacího příkazu v daňovém řízení: podmínky vydání a obrana v odvolacím řízení](#)
- [Postavení finančního arbitra v kontextu nařízení Brusel I bis - Funkční pojetí „soudu“, osvědčení podle čl. 53 a možnost výkonu nálezu v jiných členských státech EU](#)
- [Daňová ztráta a její vliv na lhůtu pro stanovení daně](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc duben 2026](#)
- [Zaměstnanecké benefity dle ustanovení § 6 odst. 9 písm. d\) zákona o daních z příjmů v roce 2026](#)
- [Flotilová novela: Kdo a kdy musí nově získat licenci k distribuci pojištění?](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc březen 2026](#)